

CLARIAH Fellowships faciliteren gebruik digitale infrastructuur

Historische spelletjes-database in de maak

Met een FAIR-georganiseerde database en financiering van CLARIAH hopen historici meer te weten te komen over de ontwikkeling van strategische spellen.

Erica Renckens

“We hebben in het Digital Ludeme Project (DLP) een database samengesteld met meer dan duizend strategische spellen die belangrijk waren voor de historische ontwikkeling daarvan over de hele wereld,” vertelt Carlos Utrilla Guerrero, datawetenschapper aan het Institute of Data Science (Maastricht University). “Daarmee kunnen we de spellen niet alleen reconstrueren, maar het is potentieel ook de meest uitgebreide en complete spellendatabase ter wereld.”

Als voorbeeld van een historisch spel noemt hij Senet, het oudste bekende bordspel dat drieduizend jaar voor Christus al in Egypte werd gespeeld. “In de database vind je daarvan onder andere een korte beschrijving, de regels, de vindplaatsen en de bronnen.”

Grootschalige data-analyse

Om de bruikbaarheid en de duurzaamheid van de DLP-database te maximaliseren, past Utrilla Guerrero de komende tijd de FAIR-principes toe. Daarbij onderzoekt hij ook de mogelijkheid om Semantic Web- en Linked Data-technieken in te zetten. Hij ontving hiervoor een van de vijftien CLARIAH Fellowships voor onderzoek of onderwijs, die het gebruik van de digitale infrastructuur voor de geesteswetenschappen aanmoedigen en in de toekomst vergemakkelijken.

“We gaan in de digitale geesteswetenschappen een nieuw tijdperk tegemoet van ongekende grootschalige data-analyses, mogelijk gemaakt

Een Senet-spel uit de 14e eeuw voor Christus. De speelstukken konden in de la worden opgeborgen. In de DLP-database staat van dit spel onder andere een korte beschrijving, de regels, de vindplaatsen en de bronnen.

Credits: Brooklyn Museum, Charles Edwin Wilbour Fund, via Wikimedia Commons

door enorme dataverzamelingen,” aldus Utrilla Guerrero. “Maar daarvoor moeten die collecties wel gestructureerd en onderling verbonden zijn. Dat is een grote uitdaging waarbij we effectieve methoden voor data-integratie en kennismanagement moeten onderzoeken en toepassen. Dat gaan we nu doen voor de DLP-database.”

Toekomstig onderzoek

De implementatie van de FAIR-principes in de DLP-database is niet alleen van belang voor de huidige generatie wetenschappers, stelt de onderzoeker. “Ook toekomstige wetenschappers en machines moeten de data kunnen vinden, begrij-

pen en gebruiken. Daarom is het belangrijk dat we nu al nadenken over het hergebruik van onze data.”

Utrilla Guerrero hoopt dan ook dat meer geesteswetenschappers de FAIR-principes gaan implementeren. “Dit Fellowship zal laten zien hoe datamanagement de toegang tot de historische spellen vergroot en verdiept, nieuwe relaties tussen spellen aan het licht brengt en kruiswijzingen tussen materialen aanbrengt, zodat grondige en systematische data-analyse nu en in de toekomst mogelijk zijn.”

ludeme.eu

FAIR-Aware als eerste stap naar een FAIR dataset

Eerste hulp bij FAIR data

FAIR-Aware is een tool die verschillende mogelijkheden biedt voor onderzoekers en trainers om het bewustzijn rondom FAIR data te vergroten.

Linus Čepinskas, Maaike Verburg en Ilona von Stein

FAIR-Aware is een online zelfevaluatie tool die gebruikers helpt te begrijpen wat de FAIR-principes betekenen en hoe ze in de praktijk te brengen zijn. De tool is door DANS ontwikkeld binnen het Europese FAIRsFAIR-project dat zich richt op het ondersteunen van FAIR-data praktijken in Europa. Door middel van tien simpele vragen en uitge-

breide toelichting leren gebruikers over het belang van verschillende aspecten van FAIR en hoe deze te implementeren zijn.

400 gebruikers

FAIR-Aware, gelanceerd in juni 2020, heeft inmiddels bijna 400 gebruikers geholpen met het evalueren en stimuleren van hun kennis over FAIR. Deze maand komt het FAIRsFAIR-project tot een einde, maar FAIR-Aware zal verder worden onderhouden door DANS. Na ruim anderhalf jaar valt er terug te blikken op een aantal mooie mijlpalen. Zo is samen met Ecole nationale des chartes (URFIST de Paris) en DataSuds data repository (IRD) een Franstalige versie van FAIR-Aware tot stand gekomen om de Franstalige wetenschappelijke gemeenschap te

ondersteunen. Dankzij Institut de l'information scientifique et technique (INIST), werd de tool in de zomer van 2021 op de educatieve DoRANum portal gehost.

Community feedback

De ontwikkeling van FAIR-Aware is iteratief en continu geweest. Het projectteam heeft met succes uitgebreide gebruikersfeedback over de metrische gegevens en de gebruikersinterface verwerkt. Zo biedt de tool nu, naast de gewijzigde structuur en formaat, meer discipline-specifieke voorbeelden in de begeleidende teksten. Dankzij de nieuwe woordenlijst zullen ook gebruikers

met beperkte kennis van FAIR makkelijker door de tool kunnen navigeren.

Ook is de tool uitgebreid met een functionaliteit om trainers te ondersteunen. Geïnteresseerden in het beoordelen van het ‘FAIR-bewustzijn’ van anderen kunnen eenvoudig de resultaten van hun gebruikers downloaden en de antwoorden analyseren met behulp van een kant-en-klaar sjabloon en grafieken. Om gebruik te maken van deze functionaliteit, kunnen trainers contact opnemen met de DANS medewerkers van het FAIR-Aware ontwikkelings-team (fair-aware@dans.knaw.nl).

fairaware.dans.knaw.nl

E-DATA & RESEARCH

Jaargang 16 | nummer 2

Nieuwsbrief over data en onderzoek in de alfa- en gamma-wetenschappen.

E-data & Research verschijnt drie keer per jaar en wordt mogelijk gemaakt door: CBS, Centerdata, CLARIAH, DANS, KNAW Humanities Cluster, ODISSEI en het Rijksmuseum.

INHOUD

3 Leer de kennis van Open Science in vier uur

4 Deze datasets zijn sinds kort beschikbaar

5 Marcel Das, directeur Centerdata: “Voor en door onderzoekers”

6 Diamantbewerkers tot leven gebracht

6 Kennisgraaf als oplossing voor snel doorgronden datasets

7 Gastcolumnist Daniel Kapitan droomt over open data en algoritmes

E-data & Research liever (tijdelijk) op een ander adres ontvangen? Geef wijzigingen door via edata@dans.knaw.nl.

Scan deze QR-code met een smartphone om de website van E-data te bezoeken. edata.nl